

Ad ephesios

inimicitie. tentiores. emulatones. ire. rire. dissensiones. secte. inuidie. homicidia. ebrietates. comedationes. et his similia quod dicuntur sicut pdixi: quoniam qui talia agunt regnum dei non consequentur. fructus autem spiritus est charitas. gaudium. pacem. patientia. benignitas. lenitas. longanimitas. mansuetudo. fides. modestia. continentia. castitas. Ad hunc omni non est lex. Qui autem sunt christi: carnem suam crucifixerunt cum vitiis et concupiscencias.

VI

I spū viuimus? spū ambulemus? Non efficiamur inanis glorie cupidi innicē. provocantes: muicē inuidētes. Frēs? si pōcupat? fuerit homin in aliq. delicto: nos quod spūales es tu hūc instruite in spū lenitas: considerās teipm̄ ne et tu templeris. Alter alterius onera portate: et sic adimplebitis legē christi. Nam si quis existimat se aliquid esse cum nihil sit: ipse se seducit. Opus autem suū. p̄bet unusquisque? sic in semetipso tantum gloriam habebit et non in altero. Unusquisque enim onus suū portabit. Cōicet autem is qui cathericatur verbo: ei qui se cathericat in oībus bonis. Molite errare: deus non irridetur. Que enim seminaverit homo: hec et metet. Quoniam si semiat in carne sua de carne et metet corruptionē. quod autem seminat in spū: de spū metet vitā eternā. Bonū autem facientes non deficiamus: tpe enim suo metemus non deficiētes. Ergo dum tempore habemus. operemur bonū ad omnes: maxime auctorē ad domesticos fidei. Clidete qualibet litteris scripsi vobis mea manu. Quicquid enim volunt placere in carne. hic cogit vos circūcidisti: tantum ut crucis Christi p̄secutionē non patiantur. Neque enim qui circumciduntur. lege custodiunt. sed volunt vos circūcidisti: ut in carne vestra gloriantur. Si hi autem absit gloriari nisi in cruce domini nostri Iesu Christi. per quem mihi mūdus crucifixus est: et ego mundo. In Christo enim Iesu neque circūcisio aliqd valet neque p̄putium: sed noua creatura. Et quicquid hanc regulā secuti fuerint: par sup illos et misericordia et super istrael dei. De cetero nemo mihi molestus sit. Ego enim stigmata

ta domini Iesu in corpore meo porto. Gratia domini nostri Iesu Christi cuius spiritu vito fratres. Amen.

Explicit ep̄la Pauli ad Galatas. Incipit argumentū ī ep̄la ad Ephesios. Ephesii sunt asiāni. H̄i access̄to verbo veritatis: pl̄iterū e in fide. H̄os collaudat apostolus scribens eis a rhoma de carcere per tychicum diaconem.

Explicit argumentū. Incipit ep̄stola Pauli ad Ephesios. Capitulum I

Aulus apō

stolus christi Iesu p̄ voluntatem dei: omnibus sanctis qui sunt ephesi et fidelibus in christo Iesu. Gratia vobis et

p̄par a deo patre nostro et dño Iesu christo. Benedictus deus et pater domini nostri Iesu Christi qui benedit nos in omnibz benedictione spirituali in celibz in christo. sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutio: ut essemus sancti et immaculati in conspectu eius in charitate. Qui prodestinavit nos in adoptoz filiorum p̄uelum christum in ipso sum p̄positum voluntatis sue in laude glorie gratie sue: in qua gratificavit nos in dilecto filio suo: in quo habemus redēptionē p̄ sanguinem eius remissionē p̄ctoz sum diuitias gratie eius: quod supraabundauit in nobis in oī sapiētia et prudētia: ut notum ficeret nobis sacramentū voluntatis sue sum beneplacitus eius quod posuit in eo in dispensatione plenitudinis temporum instaurare omnia in christo que in celis et que in terra sunt in ipso. In quo etiam nos sorte Col. i. b. vocati sumus p̄destinati sum p̄positū eius qui op̄at oīa sum p̄filiū voluntatis sue: ut sumus in laude glorie eius nos qui ante sperauimus in christo. In quo et nos cum audissetis verbum veritatis euangeliū salutis vestre: in quod credentes signati esitis

Q. iiiij

Ezech. 45
Ap̄c. 22. 9

Ro. 13. D.
Pe. 2. b.

Mat. 18. c.
Luce. 15. a

B
puer. 22. i. Cor. 10.
1. d. Hiero. 12.
2. Cor. 9. b
2. Thessal. 3. c

D

a

B

spū pmissiōis sancto. q̄ est pign' hereditatis n̄e in redēptōis acquisitōis in laude glie ipsi? Propterea et ego audies h̄ de v̄az q̄ e in christo ielu. t̄ dilectōez in omnes sanctos: nō cessō gratias agēs, p̄ vos bis memoriā v̄i faciēs in orōib⁹ meis; vt deus dñi nostri iesu christi pater glie det vobis spū sapie et renelatōnis in agnitiōez ei? illū iatos oculos cordis v̄ti vt sciatis q̄ sit spes vocatōis ei? t̄ q̄ diuitie glorie hereditatis ei? in sc̄is. q̄ sit superemīs magnitudo virtutis eius in nos q̄ credim⁹ fm opatōez potētie & tu tis ei? quā opat⁹ est in xpo suscitās illū a mortuis et cōstituens ad dexterā suam in celestib⁹ supra omnē principatū t̄ po testatē t̄ virtutē t̄ dominationē: t̄ oē nō mē qđ noīaf nō solū in hoc seculo. f̄etiā in futuro. t̄ oia subiecit sub pedib⁹ ei? Et ipm dedit caput sup̄ oēm ecclesiā que est corpus ipl⁹ et plenitudo eius qui oia in omnibus adimpleſ. II

e **R**os cōuiūficiavit cuȝ esletis
mortui delictis et pctis v̄ris, in
quibꝫ aliqui ambulastis fm̄ seculū mun-
di huius fm̄ p̄ncipē pt̄atis aeris huius.
sp̄us qui nūc opat in filios disfidetie: in
quibꝫ 7 nos oēs aliqui p̄uersati sum⁹ i de-
siderijs carnis nostre faciētes voluntatē
carnis et cogitationū, et eram⁹ natura fi-
lij ire sicut et ceteri. **D**e aut q̄ diues ē in
misericordia ppter nimia charitatē suaz
qua dilerit nos: 7 cū effemui mortui pec-
catis cōuiūficiavit nos i xpo cur⁹ ḡta eius
saluati 7 cōresuscitauit 7 cōsedere fecit in
celestibꝫ in chrisio iesu vt ond̄eret i secu-
lis supueniētibꝫ abundātes diuitias ḡte-
sue in bonitate sup nos in xpo iesu. Gra-
tia enī esltis saluati p̄ fidē 7 hoc nō ex robi
Dei enī donū est: nō ex opibꝫ vt ne quis
glorietur. Ipius enī sumus factura: cre-
ati in chrisio iesu in opibus bonis. q̄ p̄pa-
rauit deus vt in illis ambulem⁹. **P**ropt̄
qđ memorē estote q̄ aliqui ros q̄ ḡetes
eratis in carne q̄ dicebam̄ preputiū ab
ea q̄ dieſ circūcisio in carne manufacta:
q̄ eratis illo in tpe sine chrisio alienati a
cōuersatōne iesel et hospites testamētor

pmmissionis spez nō hñtes, et sine deo in
b̄ mūdo. Nūcaut in xpo iesu ros q̄ aliquā
eratis lōge: facti estis ppe in sanguine xpi
Iste enī est pax n̄a q̄ tecit vtracq̄ vnu &
mediū parietē macerie soluēs īmicitias
in carne sua: legē mandator̄ decretis e/
vacuās vt duas condat in semetipso in
vno nouo hoīe faciēs pacē recōciliet am
bos, in vno corpore deo p̄ crucē interficiēs
inimicitias in semetipso et veniens euā **Luc.2.b/**
geliçauit pacē vobis q̄ lōge fuistis. et pa/
cem his q̄ ppe: qm̄ p̄ ipm̄ hahem? accessū
ambo in vno sp̄ ad patrē. Ergo iam nō
estis hospites & aduene: s̄ estis ciues san**Heb.4.v.**
ctor̄ & domesti ci dei: supedificati sup fun
damentū aploꝝ et p̄phetar̄ ipo sumo an
gulari lapide christo iesu: in q̄ oīo edifica
tio p̄structa crescit in templū sanctū in
dño. In quo et ros edificamini in taber
nacium dei in spiritu sancto. **III**

Elius rei ḡea ego paulus vinci? b christi iesu p̄ robis gentibus; si tñ audistis dispensationē gratie dei q̄ data est mihi in robis: qm̄ fm̄ reuelationē notū factū est sacramentū. sicut supra scripsi in breui, put potesiis legentes intelligere prudentiā meā i m̄isterio christi: qd̄ alijs generatōib⁹ nō ē agniti filijs hom̄. sicuti nūc reuelatū est sanct⁹ aplis ei⁹, p̄pletis in sp̄u. esse ḡetes coleedes in cōcorpales ⁊ cōprincipes p̄missio nis in xpo iusu p̄ euangeliū/ cui? facit iū i. Cof. 4. a. ego minister fm̄ donū ḡte dei q̄ data est mihi fm̄ opatōz d̄tut⁹ ei⁹. Obihi ei oīm sanctor̄ mimo data ē ḡea hec: in gentib⁹ euāgelicār inuestigabiles diuitias xpi et illuminare oēs q̄ sit disp̄elatio sacramēti abscōditi a seculis i deo q̄ oīa creauit: vt inotescat p̄ncipatib⁹ ⁊ p̄tātib⁹ in celestib⁹ p̄ ecclesiā multiformis sapia dei fm̄ p̄finitionez seculor̄ quā fecit in xpo iusu dño nro. in quo habemus fiduciā et accessum p̄ fidem eius. Propter qd̄ peto ne deficiatis in tribulationib⁹ meis, p̄ rob q̄ est gl̄ia v̄ta. hui⁹ rei gratia flecto genua mea ad p̄tem dn̄i nostri iesu xpi. ex q̄ oīs p̄nititas i cel⁹ et i tra noīat p̄ det robis fm̄ diuitias gl̄ie sue virtutē.

Ad Philippienses Ephesios

corolorari p spm eius in interiori hoie
xpm hitare p fidē in cordib⁹ vris i chari-
tate radicati ⁊ fundati vt possit pprehē-
dere cū oib⁹ scis q̄ sit latitudo et lōgitu-
do ⁊ sublimitas ⁊ pfundū. Scire etiam
supereminentē scie charitatē christi vt im-
pleamī in oēm plenitudinē dei. Si aut q̄
potēs ē oia facere supabūdant̄ q̄ perim⁹
aut intelligim⁹ fm virtutē q̄ opat̄ i nob⁹
ipi gloria in ecclia ⁊ in xpo iesu in oēs ge-
neratōes seculoz. Amen. IIII

Bleco itaq̄ vos ego vinc⁹ in
o dño vt digne ambuletis vocatō
ne q̄ vocati estis. cū oī humilita-
te ⁊ māsuerudine. cū patiētia supportan-
tes inuicē i charitate. Solliciti ieruare
vnitatē spūs in vinculo pacis. Unū cor-
pus vnu spūs: sicut vocati estis i vna
sp̄ vocatōis vte. Unus dñs. vna fides
vnu baptisma. Un⁹ deus ⁊ p̄ oīm q̄ su-
per oēs et p̄ oia: et i oib⁹ nobis. Unicui
q̄ aut nēm data est ḡea fm mensurā do-
natōis xpi. Propter qđ dicit Ascendēs
in altū captiuā duxit captiuatatē: dedit
dona hoib⁹. Q̄ aut ascēdit quidē nisi q̄z
descendit primū in inferiores ptes terre
Qui descendit ip̄e est⁹ qui ascendit sup̄
omnes celos vt adimpleret oia. Et ipse
dedit quosdā quidē ap̄los. quosdā aut p̄
phetas: alios vero euāgelistas. alios aut
pastores ⁊ doctores ad psummatōz san-
ctor̄ in opus ministerij in edificatione
corpis christi: donec occurramus oēs in
vnitatē fidei ⁊ agnitiōis filij dei in virū
pfectū. in mensurā etatis plenitudinis
xpi: vt iā nō sum⁹ pauli fluctuātes: ⁊ cir-
cumferamur oī vte doctrine in neq̄tia
hoim. in astutia ad circuientōz erroris.
Cleritatē aut faciētes in charitate cresca-
mus in illo q̄ oia qui est caput christi⁹ ex
quo totū corp⁹ cōpactū ⁊ cōnexū p̄ oēm
iuncturā summisratōis fm opatōez in
mensurā vniuersitatisq̄ mēbri augmen-
tum corporis facit: in edificatōz sui in cha-
ritate. Hoc igit̄ dico et testificor in dño
vt iam nō ambuletis sicut gētes ambu-
lant in vanitate sensus sui. tenebris ob-
scuratū h̄ntes intellectū. alienati a vta-

tei p ignorentiā q̄ est in illis ppter cecita-
tem cordis ip̄oz: q̄ desperates semetip̄os
tradiderūt impudicitie in opationē mi-
mūditie oīs. in auariciā. Clos aut nō ita
didicistis xpm: si tñ illū audistis ⁊ in ip̄o
edocti estis sicut ⁊ veritas in iesu. Depo-
nite vos fm pristinā cōversationē veterē
hominiē qui corrumpit fm desideria ex-
toris. Renouamini aut spū mētis vte
et induite novū hoīem qui fm deū crea-
tus est in iusticia et sanctitate veritatis.

Propter qđ deponētes mendacium lo i. Pe. 2.b. Col.
quimini veritatem vnuq̄suz cuz primo b. Ro. 6.a. He-
lio: qm̄ sumus inuicē membra / Itasci 12.a. Col. 3.b.
mimi et nolite peccare. Hoc non occidat ps. 4. D
sup̄ iracundiā vestrā: Nolite locuz dare
diabolo. Qui furab⁹ iam nō fureſ ma- ja. 4.b.
gis aut laboret opando manib⁹ suis qđ i. Pe. 4.a
lvnu ē: vt habeatur unde tribuat necessita-
tē patiēti: Dis sermo ma⁹ ex ore vestrō
nō pcedat sed si quis bonus ad edificati-
onem fidei: vt det gratiā auidentib⁹. Et
nolite p̄tristare spūm sanctū dei in quo
signati estis in die redēptōis. Dis ama-
ritudo et ira et indignatio et clamor et
blasphemia tollat̄ a vobis: cū omni ma-
licia. Estote autē inuicē benigni: miseri-
cordes. donātes inuicē: sicut et deus in
christo donauit vobis. V

Stote ergo imitatores dei si
cut filij carissimi. ⁊ ambulate in i. Cor. 4.d
dilectione sicut et christus vte Phil. 3.c
xit nos ⁊ tradidit semetip̄m pro nobis i. Jo. 4.d
oblationē et hostiā deo in odorē suauita Joh. 13.g
tis. Fornicatio aut ⁊ oīs imundicia aut Ja. 1.c
auaritia nec noīef in vobis: si decet san-
ctos: aut turpitude aut stultiloqu⁹ aut
scurrilitas q̄ ad rem nō p̄tinet: s̄ magis
ḡtaz actio. Hoc enī scitote intelligētes
q̄ oīs fornicator aut imund⁹ aut auar⁹
qđ ē idoloz seruit⁹. nō hēt hereditatem
in regno christi ⁊ dei. Nemoros seducat
inanib⁹ verbis, ppter hec enī venit ira dei
in filios diffidētie. Nolite ergo effici p̄ti-
cipes eoz. Eratis n. aliquando tenebre Joh. 12.e
nunc aut lux in dño. Ut filij luc⁹ ambu-
late. Fruct⁹ enī lucis ē in omī bonitate
et iusticia et veritate. Probantes quid

D
Apoc. 21.c.
Job. 11.

A
1.Lof. 7.c

Apoc. 21.c.
2.Cof. 10.c.
ps. 67.

B
Joh. 3. c

Elaie. 45.

Gen. 21.

Ro. 1.c.

B

A

B

Joh. 12.e

sit huius placitū deo. Et nolite cōicare opib
 bus i fructuosis tenebrarū: magis autē re
 darguite. Que. n. in occulto fuit ab ipīs
 turpe est et dicere. Quid autē q̄ arguunt. a
 lumine manifestantur. Quid enim qd̄ mani
 festat lumen est. Propter qd̄ dicit. Sur
 ge q̄ dormis et erurge a mortuis et illūna
 bit te christū. Edite itaq̄ frēs quo cau
 te ambuletis: nō quasi insipientes sed ut
 sapientes redimētes tps. quoniam dies
 mali sūt. Propter nolite fieri impru
 dentes: sed intelligētes q̄ sit voluntas dei.
 Et nolite i neebriari yino in q̄est luxuria
 sed implemī spūsanctō. loquētes vob
 meti p̄ in psalmis. hymnis et canticis
 spiritualib⁹ cātātes et p̄allētes in cordib⁹
 vestris dño: grās agētes semp. p̄ oīb⁹ in
 noīe dñi n̄i i esu christi teo: p̄ patrī. Sub
 iecti in uicē in timore christi. Mūlieres
 viris suis subditē sint sicut dñi: qm̄ vir
 caput est mulieris sicut christus caput ē
 ecclesie: ip̄e saluator corporis eius. Sed si
 cut ecclesia subiecta est christo: ita et mu
 lieres viris suis i oīb⁹. Tiri diligite ux
 res vras sicut christ⁹ dilexit eccliam: et
 seipm̄ tradidit. p̄ ea ut illuz̄ sanctificaret
 mūdans eā lauacro aque in verbo vite
 ut exhiberet ip̄e sibi glorioſaz eccliaz nō
 hñtz maculā aut rugā aut aliqd̄ hmōi.
 sed ut sit sancta et maculata. Itaq̄ viri
 debet diligere uxores suas: ut corpora sua
 Qui suā uxorē diligat. seipm̄ diligat. Ne
 mo enim vnc̄ carnē suā odio habuit: sed
 nutrit et souet eā sicut et christus eccliaz
 qz mēbra sumus corporis ei⁹ de carne eius
 et de ossib⁹ ei⁹. Propter h̄relinquet ho
 patrē et matrē suā: et adhērebit uxori sue
 et erūt duo in carne vna. Sacramētūz
 hoc magnūz est. Ego autē dico in christo
 et in ecclia. Clericū et vos singulivn̄
 quisq̄ uxorē suā sicut seipm̄ diligat uxor
 aut timeat virū suum. VI

A
 ol.3.d.
 ro.20. Mat.19
 Luce.13.d
 Jar.10.a
 Col.6.d

Ilij obedite parentib⁹ vktis i do
 mino: Hoc enim iustū est. Hono
 ra patrē tuū et mēsem tuā: qd̄ est
 mandatū primū in p̄missione: ut bñ sit
 tibi. et sis longeu⁹ sup terrā. Et vos p̄f
 nolite ad iracundie. p̄uocare filios vros

sed educate illos in disciplina et correpto
 ne dñi. Serui obedite dñis carnalibus Col.3.d
 cu timore et tremore. in simplicitate cor i. He.2.c
 disyti sicut christo. nō ad oculū seruien
 tes q̄li hoīb⁹ placentes: sed ut serui chri
 sti faciētes voluntatē dei ex aio cu bonaco
 lūtate seruiētes sicut dñō et nō hoīb⁹: sci
 entes qm̄ vnuſq̄ qd̄cūq̄ fecerit. bonū
 hoc recipiet a dñō sive fu⁹ sive liber. Et B
 vos dñi eadē facite illis remittētes mis
 nas: sciētes q̄ret illoz et vñ dñs ē i cel/ et b. Col.3.d
 psonarū acceptio nō est apud deū. De cei Act.10.c. Ja.2.
 tero frēs p̄fortamī in dñō: et in potētia dñi b.i. He.1.c
 tutis ei⁹. Induite vos armatnrā dei ut
 possitis stare aduersus infidias diaboli:
 qm̄ nō est nob̄ colluctatio aduersus car
 nē et sanguinē. Sed aduersus p̄ncipes et po
 testates aduersus mūdi rectores tene
 brarū harū p̄tra spiritualia neqtia i celesti
 bus. Proterea accipite armaturā dei ut
 possitis resistere i die malo: et in oīb⁹ p̄fe
 citi stare. State ergo succincti lūbos ve
 stroz i veritate et induit̄ loricā iusticie: et
 calciati pedes in p̄paratōz euāgeliū pacis
 In oīb⁹ sumētes scutū fidei in quo pos
 sitis oīa tela nequissimi ignea extingue i. Tessal.5.b
 re et galeā salutis assumite. et gladiū spi
 rit⁹ qd̄ est verbū dei. p̄ oēm orōem et obse
 creationē orātes oī tpe in spū et in ip̄o vi
 gilates in oī instātia et obsecratōe p̄ oīb⁹
 sanctis et p̄ me ut deū mihi fimo in aptō
 ne oris mei cu fiducia notū facere misle
 riū euāgeliū: p̄ q̄ legatōne fungor in cate
 na ista: ita ut i ip̄o audeā. put oport̄ me
 loqui. Ut autē vos sciatis q̄ circa me sūt
 quid agā oīa robis nota faciet tychicus
 charissimus frater et fidelis wīster in do
 mino quē misi ad vos in hocipm ut co
 gnoscatis que circa nos sunt: et p̄soletur
 corda v̄ta. Par fratrib⁹: et charitas: cu fi
 de a deo p̄te nostro et domino i esu chri
 sto. Gratia cu omnibus qui diligunt do
 minum nostrū i esum christum in incor
 ruptione. Amen.

Explicit epistola Pauli ad Ephesios
 Incipit argumentū in epistolam ad
 Philippenses.